

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto

Asia **Lausunto INSPIRE-työryhmän loppuraportista**

Viite Lausuntopyyntö 21.2.2008 MMM001:00/2007, Työryhmämuistio MMM 2008:2

Vantaan kaupungilla on ollut käytössään Helsingin ja Espoon kaupunkien antamat lausunnot, joissa esitettyjä näkökohtia Vantaa tukee. Lausuntonaan INSPIRE-työryhmän loppuraportista Vantaan kaupunki tuo lisäksi esille seuraavaa:

Paikkatiedot ovat osa kuntien ja julkishallinnon perustietovarantoa. Paikkatieto ei ole erityisasemassa kunnan tuottamassa tietokokonaisuudessa. Paikkatieto tai paikkaan sidottu tieto on näkökulma tarkastella tietoja. Paikkatietoa käytetään ja tuotetaan kaikilla kunnan toimintasektoreilla. Sijainti on yksi tiedon ominaisuus. Paikkatietoa tulee myös INSPIRE – direktiivin toimeenpanossa käsitellä yhtenä osana kunnan ja muun julkishallinnon tuottamaa tietovarantoa.

Toisaalta paikkatietoaineistojen varassa toimivat esimerkiksi kaupungin rakennetun ympäristön ja luonnonympäristön hallinta- ja valvontaprosessit, kaupunkisuunnittelu sekä infrastruktuurin rakentamis- ja kunnossapitoprosessit. Suuri osa kaupungin kansalaisille tarjoamista palveluista ja toiminnoista on paikkasidonnaista. Tällöin laadukkailla paikkatiedoilla ja paikkatietojärjestelmillä on myönteinen merkitys palvelu- ja hallintotoimien onnistumiselle ja tehokkuudelle.

Kunnat ovat yhteiskunnan merkittävin julkinen tiedontuottaja myös INSPIRE - direktiivin toimialueella. Kuntasektorilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa direktiivin toimeenpanoon ja sitä koskevaan päätöksentekoon ja ohjaukseen muun muassa työryhmän raportissaan (s.71) ehdottamassa paikkatietoalan yhteistyöelimessä vastaten kuntien vastuuta, osuutta ja tehtävää yhtenä suomalaisen yhteiskunnan merkittävimpanä tiedon tuottajana ja paikkatiedon tarjoajana kansalaisille.

Asukasmäärältään suuret kunnat ovat merkittäviä paikkatiedon tuottajatahoja. Kuntien taajama-alueet kattavat vain alle kaksi prosenttia Suomen pinta-alasta, mutta suuri osa rakentamisesta ja ympäristöä muuttavasta toiminnasta tapahtuu näillä maapohjaltaan arvokkailla alueilla. Kuntien asemakaavoitetuilla alueilla asuu yli kaksi kolmasosaa väestöstä.

Vantaan kaupunki on alueeltaan kerännyt ja ylläpitää laajoja paikkatietoaineistoja ja on rakentanut niiden ylläpitoa ja käyttöä varten sekä rakentajien, kuntalaisten ja valtion tietotarpeiden hoitamiseksi merkittäviä paikkatietojärjestelmiä ja tietopalveluja. Näistä tärkeimpiä ovat kunnan perusrekisteri (kiinteistöt, rakennusluvat ja rakennukset sekä asemakaavat ja niissä suunnitellut tulevat kiinteistöt) sekä monipuoliset, ajantasaiset ja

tarkat kartastot (asemakaavan pohjakartta, maanalaisten johtojen kartta, kiinteistörekisterikartta, osoitekartta, opaskartta). Myös muita merkittäviä paikkatietoaineistoja ylläpidetään kaupungin hallinnossa, esimerkkinä ajantasa-asemakaavakartta. Kaupungin paikkatietojärjestelmät liittyvät useimmiten rakentamisen tai muiden palveluprosessien hoitamiseen, ja paikkatieto kerätään prosessien oheistuotteena.

Vantaan kaupunki on sopimusten perusteella vuosia luovuttanut kaikkien paikkatietoaineistojensa käyttöoikeuden johtolaitoksille maksua vastaan. Vuosimaksun perusteena on aineiston käytön määrä laitoksen organisaatiossa. Käytön määrään vaikuttaa laitoksen Vantaalla omistaman johtoverkoston määrä ja rakentamisvolyymi suhteessa muihin johtolaitoksiin. Näiden maksutuottojen osuus on ollut yli 40 prosenttia kaikista paikkatietojen myyntituloista. Useimmat maanalaisia johtoja omistavista yhtiöistä ovat ylikunnallisia tai valtakunnallisia ja joutuvat yhtenäistämään eri tuottajilta saamansa paikkatietoaineistot omiin järjestelmiinsä. INSPIRE –työryhmän esittämien toimenpiteiden toteuttaminen toisi säästöjä johtolaitoksille.

Vantaan kaupunki on vuodesta 2004 tarjonnut kansalaisille <http://kartta.vantaa.fi> - katselupalveluna verkossa alueeltaan muun muassa edellä mainitut laajat paikkatietoaineistot. Palvelussa käyttäjälle tarjotaan toistaiseksi ainoana kuntana myös perusrekisteritiedot. Tämä on paitsi parantanut kuntalaisten, maanomistajien ja yritysten tiedonsaantia myös tehostanut suoraa asiakaspalvelua ja vähentänyt sen työmäärää. Palveluun tehdään päivittäin noin 1000 käyttäjävierailua.

Vantaan katselupalvelu sisältää muun muassa kiinteistöjen ja rakennusten ominaisuustiedot sekä tiedot asemakaavoista, kaavoitushankkeista ja talonrakennushankkeista, jotka kiinteistöä koskevat. Käyttäjä voi katsella muun muassa ajantasa-asemakaavaa, kiinteistön asemakaavamääräyksiä ja tarkkaa ajantasaista kaavan pohjakarttaa. Kuntalaisilta, maanomistajilta, rakennuttajilta, yrityksiltä ja kiinteistönvälittäjiltä on palvelusta saatu paljon myönteistä käyttäjäpalautetta. Maanomistajilta on saatu myös palautteita, joiden ansiosta tietovirheitä on korjattu. Joissakin palautteissa on toivottu vastaavia tietoja naapurikuntienkin alueilta.

Työryhmä ehdottaa (s.68) kansalliseksi tavoitetilaksi, että muun muassa rakennustiedot, kaavan pohjakartta ja ajantasainen asemakaava ovat kansallisesti keskeisiä aineistoja.

Vantaan katselupalvelu tarjoaa yhden mallin valtakunnalliselle palvelulle. Jos palvelu sisältäisi käyttäjän tunnistautumisen, tulisi mahdolliseksi paikkatietojen verkkokauppa. Samoin olisi mahdollista näyttää esimerkiksi luonnollisen henkilön maanomistajatieto, mikä ei tietosuojasyistä ole mahdollista avoimen verkon palvelussa.

Nykyisten kymmenien kunnallisten ja seudullisten paikkatietoportaalien kehittämisen ja tukemisen tulee olla keskeisessä asemassa INSPIRE –direktiivin täytäntöönpanossa. Vantaa toivoo, että INSPIREN mukaisten verkkopalveluiden toteuttaminen helpottaa em. alueellisten portaalien tietosisällön ja toimintojen laajentamista.

Vantaa kehittää omaa kunnallista paikkatietoportaaliaan INSPIREn sekä työryhmän raportissaan esittämät lisävaatimukset täyttäväksi. Pääkaupunkiseudulla ei ole näköpiirissä seudullista portaalia, joka sisältäisi työryhmän ehdottamat ominaisuudet.

Pekka Tervonen
kaupungeodeetti